

ויש מפרשים, שלשון 'עבורי' מתפרש במשמעות של קדימה [כמו 'עובר לעשייתך'], שלאחר חליצת התפילין, לא יקדים להניח בנרתיק את התפילין של יד ומעליהן את התפילין של ראש, כיון שלמחרת יפגע תחילה בתפילין של ראש, ומאחר שצריך להניח תחילה תפילין של יד, יצטרך לדלג על התפילין של ראש ונמצא שהעביר על המצוות (תוס' ד"ה עבוי וריטב"א) [מאידך, יש סוברים שבאופן שכבר פגע תחילה בתפילין של ראש, עליו להקדים את הנחתן, שכיין שבאה מצוה זו לידו, אין לו להעביר על המצות ולעזובה (נימוקי יוסף תפילין ח, ב)].

ויש מפרשים, שכאשר מקיים את החיוב למשמש בתפילין כל שעה [כמבואר לעיל (ו, ב)], יקדים את המשמוש בתפילין של יד (תוס' שם, בשם רבינו אליהו), שעצם המשמוש בתפילין הוא מצוה כדי שלא יסיח דעתו, ולכן שייך בזה הכלל שאין מעבירין על המצוות' [ואינו רק היכי תימצי שלא יבוא להסיח דעתו] (שיעורי הגר"מ פיינשטיין).

■ להלכה, אין מחלוקת בין הפירושים (ב"י או"ח כה, א) ומניחים תפילין של יד ואחר כך של ראש (ש"ע שם כה, ה). ובהנחתן בנרתיק, יזהר שלא יניח באופן שלמחרת יפגע תחילה בשל ראש (שם, כה, ב, וראה מש"ב שם, ז, צורת הנתיק), ואם פגע בשל ראש תחילה, יעזבנה ויניח של יד תחילה [כדעת הנימוקי יוסף] (שם כה, ו), והמשמש בתפילין, יקדים את של יד (שם כה, א).

'בבקר בבקר' דשני גזירי עצים דלא צריכי, שאין צריך פסוק להקדימם לדישון המזבח, שהדבר נלמד מהסברא שאמרו לעיל [ע"א] [ש'מכשיר עדיף' (רש"י)]. ואין לומר שהפסוק בא ללמד שסידור שני הגזירים צריך להיעשות ביום דוקא, שאם כן היה נאמר 'ביום', ולמה נאמר 'בבוקר' (תוס' ישנים וריטב"א).

הניחא לריש לקיש וכו'. שלדעת ריש לקיש קשה קושיית רב פפא, למה לא מקדימים את עבודת התמיד להטבת הנרות, וההפסק שבין הטבת חמש הנרות להטבת שתי הנרות יתקיים ללא עבודה, אלא על ידי שיצא הכהן ויחזור ויכנס (רש"י). ואין לומר שריש לקיש אכן נחלק על הסדר של אביי, שלא מצינו שנחלק על כך, אך לא נתבאר טעם הדבר (שיח יצחק). ויש מפרשים להיפך, שכוונת הגמ' שלריש לקיש לא קשה קושיית רב פפא, לפי ש'להרגיש כל העזרה' מתקיים דוקא באופן שמפסיק בעבודה בנייהם שבכך נמשך זמן ההטבה [וכפי הרמב"ם להלן בסמוך], אך לרבי יוחנן, קשה קושיית רב פפא, למה צריכים להפסיק דוקא בעבודה בין הטבת חמש הנרות להטבת שתי הנרות (לחם משנה תמידין ומוספין ג, טז, בדעת הרמב"ם שם).

להרגיש כל העזרה כולה - להרבות בקול הפסיעות בתחילת העבודות בעזרה (רש"י). ויש מפרשים, כדי למשוך את זמן ההטבה, שיהא לה היכר (פיה"ש לרמב"ם תמיד ג, ט). והוא דין דאורייתא (ראה תוס' ישנים בדעת ר"ח, וכתב ש"ע ע"מ מה המקור לכך מהתורה), ויש אומרים, שהוא דין דרבנן (ראה שיח יצחק).

ואכריס למנחה תנאי וכו'. שלמרות שהקטרת האברים היא סיום עבודת קרבן התמיד, ואילו המנחה אינה באה אלא כתוספת לקרבן התמיד, מכל מקום אלמלא לימוד מפסוק, היינו אומרים מסברא שיש להקדים את הקטרת המנחה שהיא נחשבת עבודה גמורה, להקטרת אברים שאינה מעכבת בקרבן, ועוד, שהקטרת האברים יש שהות לעשותה כל הלילה (שיח יצחק).

וכי עייל להיכל וכו'. דין אין מעבירין על המצוות נלמד מהכתוב (שמות יב, יז) 'ושמרתם את המצות, ודרשוהו מלשון 'מצוות' שמצוה הבאה לידך אל תחמיצנה (רש"י לעיל ע"א, בשם המכילתא), שמדי כשפוגע בדבר הראוי למצוה, אף שלא התחיל להתעסק בה, לא יעבור ממנה כדי להתעסק באחרת (מאירי שם). טעם הדבר, כדי שלא יתעכב ויתאחר מעשיית המצוה (ריטב"א), ויש שכתב, שהוא משום כבוד המצוה (דברי מלכילא א, טז). והוא דין דאורייתא, שזו דרשה גמורה ולא רק אסמכתא בלבד (ראה תוס' לעיל ע"א ד"ה אין, ע"פ נשמת אדם, יג, ב). ויש סוברים, שהוא דין מדרבנן, והכתוב אינו אלא אסמכתא (רדב"א א, תקטס, וראה מאירי לעיל ע"א רמז לדבר).

ויש שכתבו, שנאמרו שני דינים, דין 'מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה' הוא דין על הג'ברא' שלא יחמיץ את המצוה, ודין 'אין מעבירין' הוא דין ב'חפצא' של המצוה, שיש להקדימה (ראה חזון יחזקאל על התוספתא קרבנות ו, ג). ולכן דין 'אין מעבירין' שייך גם כאשר שתי המצוות מוטלות על שני אנשים שונים, כמו בסוגיינתנו, שכהן אחד זכה בדישון המזבח, וכהן אחר זכה בהטבת הנרות, מכל מקום יש להקדים ולקיים קודם את מצות דישון המזבח, שאילו היה דין קדימה רק על הג'ברא', לא היה נאמר דין זה אלא כששתי המצוות מוטלות על אדם אחד. ויש לפרש שזהו החידוש של ריש לקיש שעליו אמר אביי (לעיל ע"א) 'טעמא לא ידענא, לפי שסובר אביי שדין 'אין מעבירין' נאמר רק באדם אחד (שיעורי הגר"מ פיינשטיין לעיל ע"א).

ומעלת 'אין מעבירין על המצוות' עדיפה על מעלת 'תדיר קודם' [קרבן נתנאל מגילה ד, ג, ג, ע"פ תוס' לעיל ע"א ד"ה אין; שאגת אריה כח] (על אף שגם מעלת 'תדיר קודם' דאורייתא (ראה דברי מלכילא א, טז)). ויש סובר, שמעלת 'תדיר קודם' עדיפה על מעלת 'אין מעבירין' (חז"א זבחים טו, ג, וראה שם ביאור דברי תוס' הנ"ל).

במזבח פגע ברישא - ולכן עליו להקדים את דישון המזבח להטבת הנרות (רש"י). ואף שיש שכתבו, שדישון המזבח מדרבנן ואין לו עיקר מן התורה (ראה רמב"ן [במלחמות א, א מדפי הרי"ף]) ואילו הטבת הנרות דאורייתא, מכל מקום גם באופן זה נאמר דין 'אין מעבירין על המצוות' (ראה שדי חמד יום הכיפורים א, ט). מאידך, יש שכתבו, שדין 'אין מעבירין על המצוות' [ושאר דיני קדימה, כגון 'תדיר קודם'] לא נאמר אלא באופן שעומדים לפניו שתי מצוות, אבל להקדים דבר הרושט לדבר מצוה מותר [וכמו שמותר להלביש את הכובע קודם שמניח תפילין של יד], והוא הדין שמצוה מדרבנן נחשבת 'רושט' כלפי המצוה דאורייתא, ויקדים איזה מהן שירצה (שאגת אריה כב, ו-כה), ודישון מזבח הפנימי מדאורייתא, ועל כן הוא קודם להטבת הנרות (ראה גבורת ארי לעיל יד, ב).

ונוקמיה להדיהו, שכיין שיש ענין להעמיד את המזבח כנגד המנורה והשולחן ככל הניתן, כפי שמוכח בבביתא שלא הרחיקו את המזבח מהם אלא קימעא כלפי חוץ, אם כן למה לא העמידוהו ממש כנגדם (ריטב"א).

עבויי דרעא אטוטפתא אסור - אסור להעביר על תפילין של יד ולהקדים להניח את של ראש, מדין 'אין מעבירין' (רש"י). ואף שהדבר נלמד בגמ' (מנחות לו, א) ממה שהקדים הכתוב 'וקשרתם לאות על ירך' ל'והיו לוטוטפות בין עיניך' (קושיית תוס'), מעדיף רבא ללמוד כן מדין 'אין מעבירין', שאין הכרח שהפסוק בא להורות על סדר ההנחה (תוס' ר"י ד).